

Makalenin Geliş Tarihi: 24.12.2020

1. Hakemin Rapor Tarihi: 29.12.2020

2. Hakemin Rapor Tarihi: 27.12.2020

Kabul Tarihi: 05.01.2021

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN SINIF YÖNETİMİ BECERİLERİ İLE ÇOCUKLARIN KATILIM DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ (*)

(Araştırma Makalesi)

Tuğçe AKYOL (**)

Öz

Öğrenme süreçlerinin niteliğinin geliştirilmesi ve etkili öğrenme ortamlarının oluşturulması için okul öncesi dönemdeki çocukların katılım düzeylerini etkileyen faktörlerin değerlendirilmesi gereklidir. Bu çalışmada, okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile çocukların katılım düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu araştırmanın çalışma evrenini, 2018-2019 eğitim öğretim yılında Afyonkarahisar il merkezindeki Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi anaokullarına devam etmekte olan beş yaşındaki çocuklar ve okul öncesi öğretmenleri oluşturmuştur. Tesadüfi örnekleme yöntemi ile belirlenen bu araştırmanın örneklemini 108'i kız, 124'ü erkek olmak üzere toplam 232 çocuk ve 22'si kadın, 2'si erkek toplam 24 okul öncesi öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmanın verileri "Genel Bilgi Formu", "Leuven Küçük Çocuklar İçin Katılım Ölçeği" ve "Okul Öncesi Öğretmenleri için Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği" kullanılarak toplanmıştır. Bu çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan Spearman Korelasyon analizi sonuçlarına göre, okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile çocukların katılım düzeyleri arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğu ve çalışmada yer alan çocukların katılım düzeylerinin orta olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerine ilişkin mesleki beceriler alt boyutu ile çocukların katılım düzeyleri arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunurken, öğretmen-çocuk etkileşimi alt boyutu arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri ile çocukların katılım düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesinin, sınıftaki etkileşimlerin ve öğrenme süreçlerinin niteliğinin geliştirebilmesi ve etkili öğrenme ortamlarının oluşturulması açısından alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Katılım, Okul Öncesi Dönem, Okul Öncesi Öğretmeni, Sınıf Yönetimi, Sınıf Yönetimi Becerileri.

*) Araştırmanın verileri 2018-2019 eğitim öğretim yılında toplanmıştır.

**) Dr. Öğr. Üyesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı (e-posta: akyol.tugce@gmail.com). ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5860-9236>

An Investigation of the Relationship Between Preschool Teachers' Classroom Management Skills and Children's Involvement Levels

Abstract

It is essential to examine the factors of involvement levels of preschool children to improve the quality of learning processes and organize effective learning environments. This research aims to examine the relationship between the preschool teachers' classroom management skills and the children's involvement levels. The population of this research, in which the correlational survey model was used, consisted of five years old children attending kindergartens affiliated to the Afyonkarahisar-Turkey provincial directorate of National Education in the 2018-2019 academic year and preschool teachers. The sample of the study consisted of a total of 232 children (108 girls and 124 boys) determined by random sampling method, and 24 preschool teachers, consisting of 22 female and 2 male. The research data were collected through "General Information Form", "Leuven Involvement Scale for Young Children" and "Classroom Management Skills for Preschool Teachers Scale". According to the Spearman Correlation analysis, it was determined that there was a positive and significant relationship between preschool teachers' classroom management skills and the involvement levels of children were medium. A moderately positive and moderately significant correlation was also seen among the vocational skills sub-dimension and children's involvement levels. There was no significant relationship between the teacher-child interaction sub-dimension and children's involvement levels. It is thought that determining the relationship between teachers' classroom management skills and children's involvement levels will contribute to the literature in terms of improving the quality of interactions and learning processes in the classroom and creating effective learning environments.

Keywords: *Involvement, Classroom Management, Classroom Management Skills, Preschool Children, Preschool Teacher.*

1. Giriş

Son yıllarda, okul yaşamının niteliğini ve tüm öğretim kademelerindeki akademik başarıyı etkileyen faktörler üzerine odaklanıldığı görülmektedir. Bu kapsamda, çocukların öğrenme ortamları ile kurdukları etkileşimin ve öğrenme süreçlerini zenginleştiren olanakların değerlendirilmesi ön plana çıkmıştır. Araştırmacılar öğretim süreçlerinde gerekli değişikliklerin planlanması ve fiziksel, sosyal ve bilişsel açıdan etkili düzenlemelerin yapılabilmesi için katılım kavramına ilgi duymaya başlamıştır. Sınıf içi katılım; konsantrasyon, sınıftaki görevlerin tamamlanması, öğretmenin sorduğu sorulara verilen cevaplar ve geri dönütler şeklinde tanımlanmaktadır (Geoghegan, Shirley ve Shauna, 2013). Bu kavrama verilen önemin artması ile birlikte katılımın sınıflandırılması ve katılımı açıklayan modellerin geliştirilmesi üzerine çalışmalar gerçekleştirilmiştir (Skinner ve Pitzer, 2012).

Çok boyutlu bir kavram olan katılıma ilişkin araştırmacılar tarafından farklı sınıflandırmalar yapılmıştır (Fredricks ve McColskey 2012). Katılıma ilişkin, davranışsal ve duygusal boyutlardan oluşan iki boyutlu sınıflandırma (Finn, 1989; Ryan, Stiller ve Lynch, 1994) genişletilerek bilişsel, duygusal ve davranışsal olmak üzere üç boyutlu sınıflandırmaya dönüştürülmüştür (Wigfield ve diğ., 2008). Bilişsel katılım; yeni bilgiler ve beceriler edinme konusunda istekli olma, duygusal katılım; öğrenme ortamında kurulan pozitif etkileşimler yoluyla oluşan aitlik duygusu, davranışsal katılım ise akademik, sosyal ve okul dışı etkinliklerde yer almak şeklinde tanımlanmaktadır (Fredricks, Blumenfeld ve Paris 2004; Fullarton, 2002; Ramey ve Ramey, 2012). Davranışsal katılım, çocukların sınıf içi etkinliklere aktif katılımını ve onları öğrenme sürecini olumlu yönde etkileyecek akademik görevleri içermektedir (Baker, Clark, Maier ve Viger, 2008). Çocukların dinleme davranışları, tartışmalara katılmaları, tartışmalar yoluyla yeni fikirler üretmeleri davranışsal katılıma dikkat çekmektedir (Rimm-Kaufman, Baroody, Larsen, Curby ve Abry, 2015; Zhao, Zhu ve Liu, 2008). Davranışsal katılımın güç, konsantrasyon, ilgi, sorular sormak ve süreklilik ile ilgili olduğu belirtilmektedir (Blumenfeld ve diğ., 2005). Davranışsal katılımın özellikle ilkokul ve okul öncesi çocuklarına yönelik yapılan araştırmalarda ele alındığı görülmektedir. Bu durumun çocukların etkinliklere katılımının çocukların dikkati, süreklilik ve konsantrasyonla ilgili olmasından ve sınıftaki problem davranışların okula hazırbulunmuşluk ve akademik başarı açısından risk oluşturmamasından kaynaklandığı vurgulanmaktadır (Fantuzzo ve McWayne, 2002; Keen, Pennell, Muspratt ve Poed, 2011; McWilliam ve Casey, 2008). Mevcut çalışmada katılım terimi, çocukların öğrenme sürecine, belirli özellikler doğrultusunda sınıf içi etkinliklere dâhil olma durumlarının belirlenmesini içerdiği için davranışsal katılıma odaklanılacaktır.

Okul öncesi dönemdeki çocukların katılım düzeylerinin belirlenmesi, çocukların etkili öğrenme süreçleri ve duygusal iyi oluşlukları hakkında kritik bilgilerin edinilmesi açısından önemlidir (Fredricks ve diğ., 2004). Okul öncesi dönemdeki çocukların katılım düzeyleri çocukların sınıfta kurdukları etkileşim ve davranışları doğrultusunda belirlenmektedir. Çocukların yüksek düzeyde katılım göstermeleri gelişimsel görevlerini yerine getirebilme potansiyellerini artırmaktadır. Bu yüzden çocukların okulda kazandıkları deneyimlerin gelişimsel özellikleri ile uyumlu olması gereklidir (Mahatmya, Lohman, Matjasko ve Farb, 2012). Çocukların katılım düzeyleri, öğretmen, arkadaşlar ve görevler olmak üzere sınıf ortamının üç temel bileşenine bağlı olarak değişebilmektedir (Williford, Maier, Downer, Pianta, Maier ve Howes, 2013). Literatürde çocuk katılımı üzerinde öğretmen çocuk etkileşiminin (Papadopoulou ve Gregoriadis, 2017; Roorda, Koomen, Spilt ve Oort, 2011; Stroet, Opdenakker ve Minnaert, 2013); öğrenme ortamının (Aydoğan, Farran ve Sağsöz, 2015; Martin ve Rimm Kaufman, 2015; Güner Yıldız, 2015) ve çocukların öğrenme ortamına ilişkin ilgi ve motivasyonlarının (Ainley, 2012; Hartz, Williford ve Koomen, 2017; Laevers, 2011) etkisini inceleyen çalışmaların olduğu görülmektedir. Justice, McGinty, Zucker, Cabell ve Piasta (2013) tarafından yapılan çalışmada, risk grubundaki çocukların öğretmenleri ile kurdukları olumlu etkileşimin, çocukların iletişim ve dil becerilerini geliştirdiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Pianta, Hamre ve Allen

(2012) çocukların gereksinimlerine karşı duyarlı olan, gerekli dönütleri veren ve zamanı etkili kullanabilen öğretmenlerin ve olumlu bir sınıf ikliminin çocukların katılım düzeylerini olumlu yönde etkilediğini belirtmiştir.

Katılımı olumlu yönde etkilediği belirtilen sınıf ortamı, sınıfta kullanılan materyalleri, fiziksel düzenlemeyi, sınıftaki rutinleri, öğretmenlerin akademik ve davranışsal beklentileri içermektedir (Keen ve diğ., 2011). Olumlu bir sınıf iklimi oluşturma, etkili iletişim kurma, zamanı etkili kullanma ve davranış problemleri ile başa çıkabilme etkinliklerinin bütünü ise sınıf yönetimi olarak tanımlanmaktadır (Ünal ve Ada 2008). Sınıf yönetiminin etkili öğretimi ve iletişimi sağlamak için gerçekleştirilen etkinliklerin bütünü olduğu belirtilmektedir (Akgün, Yazar ve Dinçer, 2011). Öğretmen, çocuk, okul, uygulanan program, öğrenme ortamı, aile gibi faktörlerin sınıf yönetimini etkilediği belirtilmektedir (Gangal, 2013). Çocukların uygun davranışlar göstermeleri ve davranışlarını düzenlemeleri konusunda teşvik edilmeleri, etkileşim ve uyumun sağlanması gibi sınıf yönetimi amaçlarının, öğretmen-çocuk ilişkisine dayalı olduğu görülmektedir (Erden, 2005; Kaya-başı, 2009). Etkili bir sınıf yönetimi de çocukların katılım düzeyleri ile bağlantılı istedik davranışlar göstermelerini sağlamaktadır (Fredricks ve diğ., 2004). Etkili sınıf yönetimi becerilerine sahip öğretmenlerin sınıflarında istenmeyen davranışların önlendiği (Flores ve Jacoby, 2017; Pianta ve Hamre, 2009; Ritz, Noltmeyer, Davis ve Green, 2014; Snyder ve diğ., 2011) sonuçlarına ulaşan çalışmalar vardır. Okul öncesi öğretmenlerinin de etkili bir sınıf yönetimi için belirli amaçlar doğrultusunda ve çocukların gelişimsel gereksinimlerine uygun bir eğitim ortamı oluşturmaları gereklidir (Toran ve Gençgel Akkuş, 2016). Nitelikli öğrenme ortamlarının çocukların dil, okuryazarlık, özdüzenleme becerilerini geliştirdiği ve katılım düzeylerini artırdığı belirlenmiştir (Burchinal, Vandergrift, Pianta ve Mashburn, 2010; Downer, Rimm-Kaufman ve Pianta, 2007; Mashburn ve diğ., 2008). Bu yüzden öğretmenlerin çocukların ilgi duyabilecekleri, dikkatlerini verebilecekleri ve katılımcı davranışlar gösterebilecekleri kaynakların yer aldığı öğrenme ortamları düzenlemeleri önemlidir (McWilliam ve Casey, 2008).

Alanyazında sınıf yönetimi becerilerinin öğretmenin cinsiyeti, yaşı, mezun olduğu okul türü, mesleki deneyimi, sınıfındaki çocuk sayısı ve çalıştığı yaş grubu gibi farklı değişkenler açısından incelendiği (Dinçer ve Akgün, 2015; Keleş, 2013; Toran ve Gençgel Akkuş, 2016; Yaşar Ekici, Günhan ve Anılan, 2017) çalışmaların gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu konuyla ilgili bazı araştırmalarda, tükenmişlik düzeyleri (Adıgüzel ve İpek, 2016); problem çözme becerileri (Zembat, Tunçeli ve Akşin Yavuz, 2017); motivasyon ve zaman yönetimi (Dönmez Usta, Ültay ve Ültay, 2020) ve mesleki profesyonellikleri (İçli Küsmüş, 2018) ile sınıf yönetimi becerileri arasında ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çocukların katılım düzeyleri üzerinde, fiziksel ortamın düzenlenmesi (DiCarlo, Baumgartner, Stephens ve Pierce, 2013; Laevers, Moons ve Declerq, 2012); öğretmen-çocuk ilişkisi (Dotterer ve Lowe, 2011; Pianta, Hamre ve Allen, 2012), kullanılan öğretim yöntemleri (Theodotou, 2015; Roskos, Burstein ve Keun-You, 2012) gibi sınıf yönetimine ilişkin farklı boyutların etkisini inceleyen çalışmalar bulunmakla birlikte bir bütün olarak öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin çocukların katılım düzeyleri üzerindeki

etkisini ele alan bir çalışmanın henüz gerçekleştirilmediği görülmektedir. Sınıf yönetimi becerileri ile çocukların katılım düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesinin, sınıftaki etkileşimlerin ve öğrenme süreçlerinin niteliğinin geliştirebilmesi ve etkili öğrenme ortamlarının oluşturulması açısından alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Buradan yola çıkılarak bu çalışmada, okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile çocukların katılım düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

2. Yöntem

2.1 Araştırma Modeli

Bu çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkilerin varlığını ve derecesini incelemek için kullanılmaktadır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012).

2.2 Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırma evrenini, Afyonkarahisar il Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı resmi anaokullarına 2018-2019 eğitim-öğretim yılında devam eden beş yaş çocukları ve okul öncesi öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme belirlenen evren içerisinden tesadüfi örnekleme yöntemine göre belirlenen araştırmaya katılmaya gönüllü 108'i kız, 124'ü erkek olmak üzere toplam 232 çocuk ve 22'si kadın, 2'si erkek toplam 24 okul öncesi öğretmeni dahil edilmiştir. Örnekleme yer alan çocukların %46,5'inin kız, %53,5'inin erkek olduğu, %67,6'sının daha önce okul öncesi eğitim kurumuna devam ettiği, %17,6'sının tek çocuk, %41,3'ünün iki kardeş, %41,1'inin üç ve daha fazla kardeşe sahip oldukları belirlenmiştir. Çocukların annelerinin %12,1'inin ilkökul, %23,3'ünün ortaokul, %37,9'unun lise, %4,3'ünün önlisans, %22'sinin lisans mezunu ve %4'ünün yüksek lisans mezunu oldukları, babalarının ise %5,6'sının ilkökul, %18,5'inin ortaokul, %37,9'unun lise, %5,6'sının önlisans, %30,2'sinin lisans mezunu ve %1,7'inin ise yüksek lisans mezunu olduğu belirlenmiştir. Annelerin %68,5'inin ev hanımı, %20,7'sinin memur, babaların ise %34,5'inin memur, %24,6'sının işçi olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin %91,7'i lisans, %8,3'ü önlisans mezunudur. Öğretmenlerin hepsi beş yaş grubuna eğitim vermekte olup, %8,5'inin 0-5 yıl, %41,6'sının 5-10 yıl, %12,5'inin 15-20'şar yıl ve %37,4'ü 20-25'er yıl mesleki kıdeme sahiptir.

2.3 Veri Toplama Araçları

2.3.1 Leuven küçük çocuklar için katılım ölçeği

Leuven Küçük Çocuklar İçin Katılım Ölçeği, 3-6 yaş arasındaki çocukların sınıf içindeki etkinliklere katılım düzeylerini belirlemek için Laevers (1994) tarafından geliştirilmiştir. Yapılan zaman aralıklı gözlemlerde katılımın göstergeleri dikkate alınarak birden (çok düşük katılım düzeyinden) beşe (çok yüksek katılım düzeyine) kadar derecelendi-

rilen çocukların sınıf içindeki katılım düzeyleri gözlem formuna kaydedilmektedir. Beş yaş çocukları için geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları Akyol ve Erkan (2017) tarafından yapılan ölçeğin eş gözlemciler arasındaki uyum, birinci gözlemlerde ($\kappa=0.703$, $p<0.05$); ikinci gözlemlerde ($\kappa=0.755$, $p<0.05$); üçüncü gözlemlerde ($\kappa=0.705$, $p<0.05$); dördüncü gözlemlerde ($\kappa=0.757$, $p<0.05$) ve beşinci gözlemlerde ($\kappa=0.772$, $p<0.05$) olarak hesaplanmıştır. Bu çalışma kapsamında, Leuven Küçük Çocuklar İçin Katılım Ölçeği için güvenilirlik katsayısı .75 olarak hesaplanmıştır.

2.3.2 Okul öncesi öğretmenleri için sınıf yönetimi becerileri ölçeği

Ölçek okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerini belirlemek amacıyla Dinçer ve Akgün (2015) tarafından geliştirilmiştir. Mesleki beceriler ve öğretmen-çocuk etkileşimi olmak üzere iki alt boyuttan oluşan ölçek, beşli Likert tipindedir ve ölçekte 40 madde yer almaktadır. Ölçeğin geçerlik analizinde, mesleki beceriler alt boyutuna ilişkin madde yük değerlerinin 0.301 ile 0.646 arasında, öğretmen çocuk etkileşimi alt boyutuna ilişkin madde yük değerlerinin ise .405 ile 0.677 arasında değiştiği belirlenmiştir. Ölçeğin güvenilirlik analizi için hesaplanan Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı mesleki beceriler alt boyutu için 0.88, öğretmen çocuk etkileşimi alt boyutu için 0.70 ve ölçeğin tamamı için 0.83 bulunmuştur. Test-tekrar test güvenilirlik katsayısı, mesleki beceriler alt boyutu için 0.87, öğretmen çocuk etkileşimi alt boyutu için 0.83 ve ölçeğin tamamı için 0.91 olarak hesaplanmıştır (Dinçer ve Akgün, 2015). Mevcut araştırma kapsamında kullanılan bu ölçeğin güvenilirlik katsayıları mesleki beceriler alt boyutta .83, öğretmen-çocuk etkileşimi alt boyutta .74, ve ölçeğin tamamında ise .82 olarak bulunmuştur.

2.4 Veri Toplama Süreci

Araştırmaya ilişkin etik kurul izni Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından 11.01.2019 tarihli ve 13 sayılı olarak çıkmıştır. Araştırma 2018-2019 eğitim-öğretim yılı Şubat-Mayıs aylarında Afyonkarahisar ilinde toplanmıştır. Afyonkarahisar il Millî Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı resmi anaokullarına gidilerek okul idarecileri ve öğretmenler ile araştırma konusu hakkında görüşülmüştür. Araştırmaya katılmaya gönüllü olan öğretmenlere ölçekler dağıtılmış ve bir hafta sonra toplanmıştır. Ölçeği dolduran öğretmenlerin sınıflarındaki çocuklar sınıf ortamında günlük eğitim akışındaki oyun ve etkinlik zamanlarında araştırmacı tarafından gözlemlenmiştir. Her bir çocuğa ilişkin gözlem sonuçları, ölçek formlarına kaydedilmiştir.

2.5 Verilerin Analizi

Araştırmada demografik özelliklerin değerlendirilmesi için frekans ve yüzde gibi betimsel istatistikler kullanılmıştır. Ölçeklerden alınan puanların normal dağılıp dağılmadığını değerlendirmek için yapılan Kolmogorov-Smirnov (K-S) normallik testi sonucunda

verilerin normal dağılmadığı belirlenmiştir. Çocukların katılım düzeyleri ile öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri arasındaki ilişki Spearman Korelasyon analizi kullanılarak belirlenmiştir.

2.6 Araştırmanın Etik İzin Bilgileri

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

3. Bulgular

Bu araştırmadan elde edilen bulgular aşağıdaki tablolarda sunulmuştur.

Tablo 1. Leuven Küçük Çocuklar İçin Katılım Ölçeğine İlişkin Puan Ortalamaları

Cinsiyet	<i>n</i>	<i>Mean</i>	<i>Median</i>	<i>Min.</i>	<i>Max.</i>	<i>ss</i>
Kız	108	2,8	2,8	1,4	4,2	,6
Erkek	124	2,8	2,6	1,4	4,4	,6
Toplam	232	2,8	2,8	1,4	4,4	,6

Tablo 1’e göre, çocukların Leuven Küçük Çocuklar İçin Katılım Ölçeği puan ortalamalarının 2,8 olduğu görülmektedir. Buna göre, araştırmada yer alan çocukların katılım düzeylerinin orta olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Okul Öncesi Öğretmenleri İçin Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeğine İlişkin Puan Ortalamaları

Boyutlar	<i>n</i>	<i>Mean</i>	<i>Median</i>	<i>Min.</i>	<i>Max.</i>	<i>ss</i>
Mesleki Beceriler	24	128,1	131	107	145	12,1
Öğretmen-çocuk etkileşimi	24	23,6	24	20	28	2,4
Toplam	24	151,7	154	128	172	13,5

Tablo 2’ye göre, mesleki beceriler alt boyuta ilişkin puan ortalamalarının 128,1, öğretmen çocuk etkileşimi alt boyuta ilişkin puan ortalamalarının 23,6 ve ölçekten aldıkları toplam puan ortalamalarının ise 151,7 olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Korelasyon Testi Sonuçları

		Korelasyon Testi		
		Mesleki beceriler	Öğretmen-çocuk etkileşimi	Sınıf yönetimi becerileri
Katılım düzeyi	<i>r</i>	,574**	,038	,563**
	<i>p</i>	,008	,563	,013
	<i>n</i>	24	24	24

Tablo 3'e göre, öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri ile çocukların katılım düzeyleri arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=563$; $p<0,05$). Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin arttıkça çocukların da katılım düzeylerinin arttığı söylenebilir. Mesleki beceriler alt boyutu ile çocukların katılım düzeyleri arasında da pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=574$; $p<0,05$). Öğretmen çocuk etkileşimi alt boyutu ile çocukların katılım düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($r=038$; $p>0,05$).

4. Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Sınıf yönetimi becerileri, öğretmenlerin sınıf rutinlerini oluşturmak ve sınıftaki davranışlara rehberlik etmek için önleyici destekleri kullanmaları ve çocukların katılımını sağlamak için kullandıkları stratejilerin bütünü olarak belirtilmektedir (Rimm-Kaufman ve diğ., 2015). Bu çalışmada, sınıf yönetimi becerileri ile katılım düzeyleri arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Buna göre, sınıf yönetimi becerilerinin arttıkça, çocukların da katılım düzeylerinin arttığı söylenebilir. Baker (2006) okula uyum sürecinde öğretmenlerin sınıf yönetiminin, uygulanan programın ve etkinliklerin çocukların katılım düzeylerini etkilediğini belirtmektedir. Yapılan diğer çalışmalarda, okul öncesi dönemdeki çocukların katılım düzeylerinin, öğretim sürecinin niteliği ve öğrenme amaçlarının önemli bir göstergesi olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Goldspink ve Foster, 2013; Raspa, McWilliam ve Ridley, 2001; Ridley, McWilliam ve Oates, 2000). Laevers (2005) öğretim sürecinin niteliğinin, program içeriğine ve öğretmenlerin uygulamalarına göre değiştiğini ve öğrenme ortamı, programda yer alan etkinlikler ve kullanılan yöntemlerin niteliğini etkilediğini belirtmiştir. Laevers ve diğerleri (2012) tarafından geliştirilen süreç odaklı izleme sistemi, çocukların katılım ve duygusal iyi oluşluk düzeylerini artırmak için geliştirilen sınıf temelli bir müdahaledir. Bu sistem, öğrenme ortamının ve uygulamaların çocukların ilgisi doğrultusunda düzenlenmesi, öğretmen-çocuk etkileşiminin geliştirilmesi ve çocukların davranışlarının incelenmesi gibi aşamalardan oluşmaktadır (Laevers, 2011). Bu sistemin uygulandığı sınıflarda öğretim sürecinin niteliğinin geliştiği ve çocukların katılım düzeylerinin arttığı sonucuna ulaşılmıştır (Laevers ve Declercq, 2011; Lenaerts, Braeye, Huong Nguyen, Dang, Vromant, 2017). Subramanian ve Mahmoud (2020) sınıf içindeki katılımı etkileyen faktörler üzerine yapılan çalışmalarını inceledikleri araştırma sonucunda, öğretmen-çocuk etkileşimi, öğrenme ortamının niteliği,

çocukların özellikleri, akran ilişkileri ve aile desteği gibi özelliklerin katılımı etkilediğini belirtmiştir. Tüm bunların öğretim sürecinin niteliği ve sınıf yönetimi ile bağlantılı olduğu dikkate alındığında, çocukların katılım düzeylerinin artırılması için bu boyutların göz önünde bulundurulması gereklidir.

Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerine ilişkin mesleki beceriler alt boyutunun çocukların katılım düzeylerini olumlu yönde etkilemesi, bu araştırmadan elde edilen diğer bir sonuçtur. Keen ve diğerleri (2011) küçük çocukların katılım düzeylerinin belirlenmesi için okul öncesi öğretmenlerine yönelik bir ölçek geliştirme çalışması yapmıştır. Bu ölçek öğrenme amaçlarının belirlenmesi, görev seçimi, yoğun öğretim, öğretmen-çocuk etkileşimi ve öğrenme ortamının planlanması gibi alt boyutlardan oluşmaktadır. Ayrıca amaçların belirlenmesi ile öğrenme ortamının planlanması alt boyutları arasında pozitif anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmıştır. Öğretmenlerin çocukların ilgileri doğrultusunda, farklı materyaller ve seçenekler sunarak planladıkları etkinliklerin çocukların düşünme becerilerini geliştirdiği belirlenmiştir (Downer ve diğ., 2007; Vansteenkiste ve diğ., 2012). Aydoğan, Farran ve Sağsöz (2015) tarafından yapılan çalışmada, öğretmenler tarafından sunulan öğrenme ve duygusal desteğin çocukların katılım düzeylerinin yordayıcısı olduğu ve sınıfta gerçekleştirilen uygulamaların da katılım düzeylerini etkilediği sonuçlarına ulaşılmıştır. Sabol, Bohlmann ve Downer (2018) küçük çocukların katılım düzeylerinin okula hazırbulunmuşluklarının bir yordayıcısı olup olmadığını inceledikleri çalışmada, katılım düzeyinin öğretmenler tarafından okuryazarlık deneyimleri ile ilgili çocuklara sunulan öğrenme desteği, duygusal destek ve sınıf düzeni ile ilişkili olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmalardan elde edilen bulgular, bu araştırmanın bulguları ile paralellik göstermektedir.

Bu çalışmada öğretmen-çocuk etkileşimi alt boyutunun ise çocukların katılım düzeylerini etkilemediği bulunmuştur. Jong, Mainhard, Tartwijn, Veldman, Verloop ve Wubbels (2013) tarafından yapılan araştırmada, öğretmenlerin sınıf yönetimine ilişkin öz yeterlikleri ve öğretmen-çocuk ilişkisi ile çocukların katılım düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Benzer şekilde, Hughes ve Kwok (2006) çocukların sınıftaki katılımları ile öğretmen-çocuk ilişkisi arasında bir ilişki olmadığı sonucunu elde etmiştir. Pianta, Hamre ve Allen (2012) katılım üzerinde öğretmen-çocuk ilişkisinin yanında öğretmenlerin destekleyici tutumlarının da etkili olduğunu vurgulamıştır. Öğretmen çocuk ilişkisinin, çocukların sosyal becerileri (Ewing ve Taylor, 2009; Uri ve Kim, 2013) akademik becerileri (Hughes ve diğ., 2008; McCormick ve diğ., 2013; Williford ve diğ., 2013) üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılan çalışmalar bulunmaktadır. Mevcut çalışmadan elde edilen sonucun aksine, olumlu öğretmen çocuk ilişkisinin küçük çocukların katılım düzeylerini arttırdığı (Dotterer ve Lowe, 2011; Fredricks, 2011); olumsuz ilişkinin ise düşük katılım düzeyi ile bağlantılı olduğu bulgularına ulaşılan (Doumen, Koomen, Buyse, Wouters ve Verschueren, 2012; Sabol, Bohlmann ve Downer, 2018) çalışmalar da bulunmaktadır. Sakin Demir ve Şahin (2018) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, öğretmen çocuk ilişkisi ve öğretmenlerin etkili sınıf yönetimi stratejilerinin öğretmen çocuk çatışma algısı arasında negatif yönde bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Öğretmen çocuk etkileşiminin, sadece öğretmen algılarına yönelik tek boyutta değerlendirilmesi-

nin bu sonuçların elde edilmesinde etkili olabileceği düşünülmektedir. Papadopoulou ve Gregoriadis (2017) yapmış oldukları çalışmada, önceki çalışmalardan farklı olarak küçük çocukların görüşleri doğrultusunda belirlenen öğretmen çocuk etkileşimi ile çocukların katılım düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışma sonucunda, etkileşim ölçeğinin yakınlık alt boyutu ile katılım arasında pozitif ve düşük düzeyde, çatışma alt boyutu ile negatif ve düşük düzeyde bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Mevcut çalışmada ise, öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri mesleki beceriler ve öğretmen çocuk etkileşimi alt boyutları ile birlikte öğretmenlerin algılarına göre, çocukların katılım düzeyleri ise gözlemler yoluyla belirlenmiştir. Çocukların katılım düzeylerinin değerlendirilmesinde objektif verilerin elde edilmesi için sınıf içi gözlemlerin yapılması önemlidir (Fredricks ve McColskey, 2012; Lietaert, Roorda, Laevers, Verschueren ve De Fraine, 2015). Sınıf ortamında yapılan gözlemler, çocukların katılım düzeyleri ile birlikte öğretmen çocuk etkileşimi hakkında da ipuçları sunmaktadır (Goldspink, Winter ve Foster, 2013). İleriki öğretim kademelerindeki akademik başarının önemli bir yordayıcısı (Appleton, Christenson ve Furlong, 2008; Bierman ve diğ., 2009) olan katılımı etkileyen farklı değişkenlerin de dikkate alınarak objektif değerlendirme araçlarının kullanılması önemlidir.

Bu çalışmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda şu öneriler sunulabilir:

Çocukların katılım düzeylerinin belirlenmesinde gözlemler ile birlikte öğretmenlerin de görüşlerine dayalı ölçme araçları kullanılabilir.

Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin, kendi algılarının yanı sıra sınıf içi yapılacak gözlemler ve görüşmeler ile birlikte kapsamlı bir şekilde değerlendirilip, çocukların katılım düzeyleri üzerindeki etkisini ele alan çalışmalar planlanabilir.

Çocukların katılım düzeyleri üzerinde okul-aile işbirliği, akran ilişkisi gibi değişkenlerin daha derinlemesine incelendiği farklı yöntemlere dayalı çalışmalar gerçekleştirilebilir.

Okul öncesi öğretmenleri için çocukların sınıftaki katılım düzeylerini geliştirmeye yönelik öğrenme ortamının düzenlenmesi ve öğrenme sürecinin niteliğini konu alan hizmet içi eğitimler düzenlenebilir.

Kaynakça

- Adıgüzel, İ. ve İpek, C. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ve tükenmişlik düzeyleri. *International Journal of Eurasia Social Sciences*, 7(23), 247-273.
- Ainley, M. (2012). Students' interest and engagement in classroom activities. In S. L. Christenson, A. L. Reschly & C. Wylie (Eds.). *Handbook of Research on Student Engagement*, (283-302). New York, NY: Springer.
- Akgün, E., Yarar, M. ve Dinçer, Ç. (2011). Okul öncesi öğretmenlerin sınıf içi etkinliklerde kullandıkları sınıf yönetimi stratejilerinin incelenmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1(3), 1-9.

- Appleton, J. J., Christenson, S. L., & Furlong, M. J. (2008). Student engagement with school: Critical conceptual and methodological issues of the construct. *Psychology in the Schools, 45*(5), 369-386.
- Aydoğan, C., Farran, D. C., & Sağsöz, G. (2015). The relationship between kindergarten classroom environment and children's engagement. *European Early Childhood Education Research Journal, 23*(5), 604-618. doi:10.1080/1350293x.2015.1104036
- Baker, J. A. (2006). Contributions of teacher-child relationships to positive school adjustment during elementary school. *Journal of School Psychology, 44*, 211-229.
- Baker, J. A., Clark T. P., Maier K. S., & Viger S. (2008). The differential influence of instructional context on the academic engagement of students with behavior problems. *Teaching and Teacher Education, 24*, 1876-1883.
- Bierman, K. L., Torres, M. M., Domitrovich, C. E., et al. (2009). Behavioral and cognitive readiness for school: Cross domain associations for children attending Head Start. *Social Development, 18*(2), 305-323.
- Blumenfeld, P. C., Modell, J., Bartko, W. T., Secada, W., Fredricks, J., Friedel, J., & Parks, A. (2005). School engagement of inner city students during middle childhood. In C. R. Cooper, C. Garcia-Coll, W. T. Bartko, H. M. Davis, and C. Chatman (Eds.), *Developmental Pathways Through Middle Childhood: Rethinking Diversity and Contexts As Recourses* (145-170). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Burchinal, M., Vandergrift, N., Pianta, R., & Mashburn, A. (2010). Threshold analysis of association between child care quality and child outcomes for low-income children in pre kindergarten programs. *Early Childhood Research Quarterly, 25*(2), 166-176. doi: 10.1016/j.ecresq.2009.10.004
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- DiCarlo, F. C., Baumgartner, J., Stephens, A., & Pierce, S. H. (2013). Using structured choice to increase child engagement in low-preference centres. *Early Child Development and Care, 183*(1), 109-124. doi:10.1080/03004430.2012.657632
- Dinçer, Ç., ve Akgün, E. (2015). Okul öncesi öğretmenleri için sınıf yönetimi becerileri ölçeğinin geliştirilmesi ve öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin çeşitli değişkenlerle ilişkisi. *Eğitim ve Bilim, 40*(177), 187-201.
- Dotterer, A. M., & Lowe, K. (2011). Classroom context, school engagement, and academic achievement in early adolescence. *Journal of Youth and Adolescence, 40*(12), 1649-1660.
- Doumen, S., Koomen, M.Y.H., Buyse, E., Wouters, S., & Verschueren, K. (2012). Teacher and observer views on student-teacher relationships: Convergence across kindergarten relations with student engagement. *Journal of School Psychology, 50*, 61-76. doi:10.1016/j.jsp.2011.08.004

- Downer, J. T., Rimm-Kaufman, S. E., & Pianta, R. C. (2007). How do classroom conditions and children's risk for school problems contribute to children's behavioral engagement in learning?. *School Psychology Review*, 36, 413-432.
- Dönmez Usta, N., Ültay, N., & Ültay, E. (2020). Evaluation of Turkish teachers' views on some variables about classroom management. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(8), 209-225. doi: 10.21733/ibad.703809
- Erden, M. (2005). *Sınıf yönetimi*. (1.Baskı). İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Ewing, A. R., & Taylor, A. R. (2009). The role of child gender and ethnicity in teacher-child relationship quality and children's behavioral adjustment in preschool. *Early Childhood Research Quarterly*, 24(1), 92-105.
- Fantuzzo, J., & McWayne, C. (2002). The relationship between peer play interactions in the family context and dimensions of school readiness for low-income preschool children. *Journal of Educational Psychology*, 94, 79-87.
- Finn, J. D. (1989). Withdrawing from school. *Review of Educational Research*, 59, 117-142. doi: 10.3102/00346543059002117
- Flores, M. T., & Jacoby, A. L. (2017). The caterpillar game: A sw pbis aligned classroom management system. *Journal of Applied School Psychology*, 33(1), 16-42.
- Fredricks, J. A. (2011). Engagement in school and out-of-school contexts: A multidimensional view of engagement. *Theory into Practice*, 50(4), 327-335.
- Fredricks, J. A., Blumenfeld, P. C., & Paris, A. H. (2004). School engagement: Potential of the concept, state of the evidence. *Review of Educational Research*, 74(1), 59-109. doi:10.3102/00346543074001059
- Fredricks, J. A., & McColskey, W. (2012). The measurement of student engagement: A comparative analysis of various methods and student self-report instruments. In S. L. Christenson, A. L. Reschly & C. Wylie (Eds.), *Handbook of Research on Student Engagement*, (763-782). New York. Springer.
- Fullarton, S. (2002). *Student engagement with school: Individual and school-level influences*. LSAY Research Report Melbourne: Australian Council for Educational Research.
- Gangal, M. (2013). *Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin sınıfta istenmeyen davranışlarla başa çıkmaya yönelik uygulamaları ve sınıf yönetimi stratejileri hakkındaki inançlarının incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Geoghegan, D., Shirley, O'N., & Shauna, P. (2013). Metalanguage: The 'teacher talk' of explicit literacy teaching in practice. *Improving schools*, 16(2), 119-129.
- Goldspink, C., & Foster, M. (2013). A conceptual model and set of instruments for measuring student engagement in learning. *Cambridge Journal of Education*, 43(3), 291-311. doi: 10.1080/0305764X.2013.776513
- Goldspink, C., Winter, P., & Foster, M. (2013). Student engagement and quality pedagogy. <https://www.education.sa.gov.au/doc/student-engagement-and-quality-pedagogy> sitesinden 1 Ağustos 2020'de alınmıştır.

- Güner Yıldız, N. (2015). Teacher and student behaviors in inclusive classrooms. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 15(1), 177-184.
- Hartz, K., Williford, A. P., & Koomen, H. (2017). Changes in teacher's perceptions of the teacher-child relationship: Children's engagement and teacher's characteristics. *Early Education and Development*, 28(4), 441-456.
- Hughes, J. N., & Kwok, O. M. (2006). Classroom engagement mediates the effect of teacher-student support on elementary students' peer acceptance: A prospective analysis. *Journal of School Psychology*, 43(6), 465-480.
- Hughes, J. N., Luo, W., Kwok, O. M., et al. (2008). Teacher-student support, effortful engagement, and achievement: A 3-year longitudinal study. *Journal of Educational Psychology*, 100(1), 1-14.
- İçli Küsmüş, G. (2018). *Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile mesleki profesyonellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Jong, R., Mainhard, T., Tartwijk, J., Veldman, L., Verloop, N., & Wubbels, T. (2013). How pre-service teachers' personality traits, self-efficacy, and discipline strategies contribute to the teacher student relationship. *British Journal of Educational Psychology*, 84(2), 264-310.
- Justice, L. M., McGinty, A. S., Zucker, T., Cabell, S. Q., & Piasta, S. B. (2013). Bi-directional Dynamics underlie the complexity of talk in teacher-child play-based conversations in classrooms serving at-risk pupils. *Early Childhood Research Quarterly*, 28, 496-508. doi:10.1016/j.ecresq.2013.02.005
- Kayabaşı, Y. (2009). Sınıf yönetimi kavramının sınıfta disiplin sağlamadan farklı yanları ve temel özellikleri. L. Küçükahmet (Editör). *Sınıf Yönetimi*. Onuncu Baskı. Ankara: Pegem Akademi, s.58-79'daki makale.
- Keen, D., Pennell, D., Muspratt, S., & Poed, S. (2011). Teacher self report on learner engagement strategies in the early years classroom. *Aust. Educ. Res.*, 38, 293-310. doi: 10.1007/s133840110029-5
- Keleş, O. (2013). *Okul öncesi öğretmen adaylarının ve okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimine ilişkin tutum ve inançlarının incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Laevers, F. (1994). *The Leuven Involvement Scale for Young Children, LIS-YC: Manual and video tape*. Experiential Education Series No.1. Leuven: Centre for Experiential Education.
- Laevers, F. (2005). The curriculum as means to raise the quality of Ece. Implications for policy. *European Early Childhood Education Research Journal*, 13(1), 17-30. doi:10.1080/13502930585209531
- Laevers, F. (2011). *Experiential education: Making care and education more effective through well being and involvement*. <http://www.childencyclopedia.com/sites/default/files/textesexerts/en/857/expeiential-education-making-care-and>

- education more-effective throughwell-being-and-involvement.pdf sitesinden 3 Eylül 2020'de alınmıştır.
- Laevers, F., & Declercq, B. (2011). *Raising levels of well-being and involvement in Milton Keynes preschool settings (School year 2009-2010)*. Leuven: CEGO.
- Laevers, F., Moons, J., & Declercq, B. (2012). *A process oriented child monitoring system for the early years (POMS)*. Leuven: CEGO Publishers.
- Lenaerts, F., Braeye, S., Huong Nguyen, L.T., Dang, A.T., & Vromant, N. (2017). Supporting teachers in Vietnam to monitor preschool children's wellbeing and involvement in preschool classrooms. *International Journal of Early Childhood*, 49, 245-262. doi: 10.1007/s13158-0170188-2
- Lietaert, S., Roorda, D., Laevers, F., Verschueren, K., & De Fraine, B. (2015). The gender gap in student engagement: The role of teachers' autonomy support, structure, and involvement. *British Journal of Educational Psychology*, 85, 498-518.
- McCormick, M. P., O'Connor, E. E., Cappella E, et al. (2013). Teacher-child relationships and academic achievement: A multilevel propensity score model approach. *Journal of School Psychology*, 51(5), 611-624.
- Mahatmya, D., Lohman, B. J., Matjasko, J. J., & Farb, A. F. (2012). Engagement across developmental periods. In S. L. Christenson, A. L. Reschly & C. Wylie (Eds.), *Handbook of Research on Student Engagement*, (45-63). New York: Springer.
- Martin, D. P., & Rimm-Kaufman, S. E. (2015). Do student self efficacy and teacher-student interaction quality contribute to emotional and social engagement in fifth grade math? *Journal of School Psychology*, 53(5), 359-373.
- Mashburn, A. J., Pianta, R. C., Hamre, B. K., Downer, J. T., Barbarin, O. A., Bryant, D., & Howes, C. (2008). Measures of classroom quality in prekindergarten and children's development of academic, language, and social skills. *Child Development*, 79, 732-749. doi:10.1111/j.14678624.2008.01154.x
- McWilliam, R. A., & Casey, A. M. (2008). *Engagement of every child in the preschool classroom*. Baltimore: Paul H. Brookes Publishing Co.
- Papadopoulou, E., & Gregoriadis, A. (2017). Young children's perceptions of the quality of teacher child interactions and school engagement in Greek kindergartens. *Journal of Early Childhood Research*, 15(3), 323-335. doi: 10.1177/1476718X16656212
- Pianta, R. C., & Hamre, B. K. (2009). Conceptualization, measurement, and improvement of classroom processes: Standardized observation can leverage capacity. *Educational Researcher*, 38, 109-119. doi:10.3102/0013189X09332374
- Pianta, R. C., Hamre, B. K., & Allen, J. P. (2012). Teacher-students relationships and engagement: Conceptualizing, measuring and improving the capacity of classroom interactions. In S. L. Christenson, A. L. Reschly & C. Wylie (Eds.), *Handbook of Research on Student Engagement* (365-386). New York, NY: Springer.

- Ramey, C. T., & Ramey, S. L. (2004). Early learning and school readiness: Can early intervention make a difference? *Merrill Palmer Quarterly*, 50, 471-491. doi: 10.1353/mpq.2004.0034
- Raspa, M. J., McWilliam, R. A., & Ridley, S. M. (2001). Child care quality and children's engagement. *Early Education and Development*, 12, 209-224. doi: 10.1207/s15566935eed1202_3
- Ridley, S.M., McWilliam, R. A., & Oates, C.S. (2000). Observed engagement as an indicator of child care program quality. *Early Education and Development*, 11(2), 133-146. doi:10.1207/s15566935eed1102_1
- Rimm-Kaufman, S. E., Baroody, A. E., Larsen, R. A. A., Curby, T. W., & Abry, T. (2015). To what extent do teacher-student interaction quality and student gender contribute to fifth graders' engagement in mathematics learning? *Journal of Educational Psychology*, 107(1), 170-185. <https://doi.org/10.1037/a0037252>
- Ritz, M., Noltemeyer, A., Davis, D., & Green, J. (2014). Addressing preschool non-compliance: Insights revealed through systematic observation and interview. *Psychology in the Schools*, 51, 181-197.
- Roorda, D. L., Koomen, H. M. Y., Spilt, J. L., & Oort, F. J. (2011). The influence of affective teacher student relationships on students' school engagement and achievement: A meta analytic approach. *Review of Educational Research*, 81(4),493-529. doi:10.3102/0034654311421793
- Roskos, K., Burstein, K., & Keun-You, B. (2012). A typology for observing children's engagement with ebooks at preschool. *Journal of Interactive Online Learning*, 11(2), 47-66. doi: 10.1080/09669760.2012.743098
- Ryan, R. M., Stiller, J. D., & Lynch, J. H. (1994). Representations and relationships to teachers, parents, and friends as predictors of academic motivation and self-esteem. *Journal of Early Adolescence*, 14, 226-249.
- Sabol, T. J., Bohlmann, N. L., & Downer, J. T. (2018). Low-Income ethnically diverse children's engagement as a predictor of school readiness above preschool classroom quality. *Child Development*, 89(2), 556-576. doi: 10.1111/cdev.12832
- Sakin Demir, T. ve Şahin, D. (2018). Sınıf yönetimi stratejileri, öz yeterlik algısı ve çocuk-öğretmen etkileşimleri arasındaki ilişkiler. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 69-86.
- Skinner, E. A., & Pitzer, J. R. (2012). Developmental dynamics of student engagement, coping, and everyday resilience. In S. L. Christenson, A. L. Reschly & C. Wylie (Eds.), *Handbook of Research on Student Engagement* (21-44). New York, NY: Springer.
- Snyder, J., Low, S., Schultz, T., Barner, S., Moreno, D., & Garst, M., Schrepferman, L. et al. (2011). The impact of brief teacher training on classroom management and child behavior in at risk preschool settings: Mediators and treatment utility. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 32, 336-345. doi:10.1016/j.appdev.2011.06.001

- Subramainan, L., & Mahmoud, M. A. (2020). A systematic review on students' engagement in classroom: Indicators, challenges and computational techniques. *International Journal of Advanced Computer Science and Applications*, 11(1), 105-115.
- Stroet, K., Opdenakker, M. C., & Minnaert, A. (2013). Effects of need supportive teaching on early adolescents' motivation and engagement: A review of the literature. *Educational Research Review*, 9, 65-87. doi:10.1016/j.edurev.2012.11.003
- Theodotou, E. (2015, July). *Can we play again with Picasso miss? The effects of the arts in children's involvement during literacy activities in the early years settings: A case study in the Greek context*. Paper presented at 3rd International Academic Conference on Social Sciences, Istanbul, Turkey.
- Toran, M. ve Gençgel Akkuş, H. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin değerlendirilmesi: KKTC örneği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(4), 2041-2056.
- Uri, D., & Kim, H. (2013). Prosocial behavior among children with and without disabilities: centering on teacher's perception on the teacher: Child relationship. *International Journal of Early Childhood Education Research*, 19(2), 73-92.
- Ünal, S., ve Ada, S. (2008). *Sınıf yönetimi*. (3.Basım). İstanbul: Ege Basım.
- Vansteenkiste, M., Sierens, E., Soenens, B., Goossens, L., Dochy, F., Aelterman, N., & Beyers, W. (2012). Identifying configurations of perceived autonomy support and structure: Associations with self regulated learning, motivation and problem behavior. *Learning and Instruction*, 22(6), 431-439. doi:10.1016/j.learninstruc.2012.04.002
- Wigfield, A., Guthrie, J. T., Perencevich, K. C., Taboada, A., Klauda, S. L., McRae, A., et al. (2008). Role of reading engagement in mediating the effects of reading comprehension instruction on reading outcomes. *Psychology in the Schools*, 45, 432-445. doi: 10.1002/pits.20307
- Williford, A. P., Maier, M. F., Downer, J. T., Pianta, R. C., & Howes, C. (2013). Understanding how children's engagement and teachers' interactions combine to predict school readiness. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 34, 299-309. doi: 10.1016/j.appdev.2013.05.002
- Yaşar Ekici, F., Günhan, G. ve Anılan, Ş. (2017). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 48-58.
- Zembat, R., Tunçeli, H. ve Akşin Yavuz, E. (2017). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 18(3), 24-43.
- Zhao, D., Zhu, F., & Liu, J., (2008). Practicing participatory teaching methodology in Western China's rural areas: Classroom teaching observations and analysis. *Chinese Education & Society*, 41(5), 58-69.